

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Lucie Šafránkové, Tomia Okamury, Radima Fialy a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 1141)

Vláda na své schůzi dne 1. března 2021 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k tomuto návrhu zákona **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda si je vědoma nezbytnosti přijímání kroků směřujících ke zmírnění negativních dopadů omezujících opatření přijatých k zabránění šíření epidemie onemocnění COVID-19 na výkon podnikání nejenom osob samostatně výdělečně činných, ale i dalších podnikatelů. V souvislosti s tím vláda připomíná, že křešení důsledků koronavirové krize již prosadila a dále prosazuje řadu opatření. V poslední době jde zejména o úpravu nároku na kompenzační bonus pro rok 2021, kdy dochází k rozšíření okruhu osob s nárokem na výplatu tohoto bonusu, a zároveň se zvyšuje jeho denní výše na 1 000 Kč.
2. Tuto formu podpory postiženým podnikatelům vláda upřednostňuje před navrženým prominutím povinných plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a to nejen vzhledem k tomu, že vládou aktuálně navržené navýšení kompenzačního bonusu pro osoby samostatně výdělečně činné bude plně krýt teoretickou úsporu pro tyto osoby vzniklou aplikací předloženého poslaneckého návrhu.
3. Vláda dále upozorňuje na nerovné postavení srovnatelných subjektů, které návrh zákona v rozporu s požadavkem rovnosti v právech zakládá. Jedná se zejména o nerovné postavení plátců pojistného, kteří jsou osobami samostatně výdělečně činnými a plátců pojistného - zaměstnavatelů, kteří by i v případě splnění podmínky pro kompenzační bonus nárok na osvobození od placení pojistného neměli. Navržená úprava by dále též znamenala znevýhodnění poplatníků daně z příjmů, kteří od 1. ledna 2021 podle zákona č. 540/2020 Sb. vstoupili do režimu tzv. paušální daně.

4. Poslanecký návrh nesprávně hodnotí vztah navržené úpravy k právu Evropské unie, když ji kvalifikuje jako souladnou s tímto právem, přičemž zcela opomíjí jeho zhodnocení ve vztahu k požadavkům práva EU v oblasti veřejných podpor a nutnou notifikaci Evropské komisi v tomto směru.
5. Vláda důrazně upozorňuje, že návrh zákona vykazuje řadu právních, legislativních i legislativně technických vad, pro které by byl v praxi velice těžko aplikovatelný. Jedná se zejména o tyto nedostatky:
 - prominutí placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění osobám samostatně výdělečně činným za období od začátku ledna 2021 do konce června 2021 není vázáno na skutečné poskytnutí kompenzačního bonusu, ale na splnění podmínek podle § 2 a § 6 zákona o kompenzačním bonusu; není tedy zřejmý postup v případech, kdy by sice byly uvedené podmínky splněny, ale kompenzační bonus poskytnut nebyl, například z důvodu pozdě podané žádosti,
 - úprava neřeší, zda pro prominutí placení pojistného je třeba, aby v daném kalendářním měsíci měla osoba samostatně výdělečně činná nárok na kompenzační bonus po celý měsíc, nebo stačí aspoň za jeden den v kalendářním měsíci, neboť kompenzační bonus se poskytuje za kalendářní dny a pojistné platí tyto osoby za kalendářní měsíc,
 - zcela absentuje pro aplikaci zákona v praxi nezbytná úprava způsobu informování zdravotních pojišťoven o skutečnosti, že osoba samostatně výdělečně činná splnila podmínky pro poskytnutí kompenzačního bonusu, jakož i úprava doložení splnění těchto podmínek,
 - navržená právní úprava je svými důsledky retroaktivní, což je nepřípustné a je to i v rozporu s požadavkem legitimního očekávání a právní jistoty,
 - nereálné je stanovení nabytí účinnosti návrhu zákona dnem jeho vyhlášení, tedy bez jakékoliv legisvakance, která je v daném případě nutná k nastavení předávání údajů mezi zdravotními pojišťovnami, Ministerstvem financí a dalšími subjekty veřejné správy; návrh by též vyžadoval úpravy v softwarovém zpracování hlášení zdravotních pojišťoven a související evidence, které by měly být zohledněny v návaznosti na lhůty stanovené zákonem o zadávání veřejných zakázek.
6. V neposlední řadě vláda upozorňuje na předkladateli nedostatečně provedený odhad dopadů navrženého opatření na státní rozpočet. Vládou realisticky stanovený dopad do výdajové strany státního rozpočtu by činil 0,56 mld. Kč, přičemž s ním schválený státní rozpočet nepočítá, a k propadu o 0,59 mld. Kč by dále došlo též na příjmové straně systému veřejného zdravotního pojištění, což je v současné době neakceptovatelné kvůli potřebě financovat rostoucí výdaje na zdravotní služby.